

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 21.2.2019
COM(2019) 90 final

2019/0043 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskevan
Euroopan unionin ja Montenegron välisen asemaa koskevan sopimuksen tekemisestä
unionin puolesta**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta 14 päivänä syyskuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1624¹ 54 artiklan 3 kohdassa säädetään, että Euroopan raja- ja merivartiovirasto voi koordinoida jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä operatiivista yhteistyötä ulkorajojen turvallisuuden osalta. Tältä osin se voi toteuttaa ulkorajoilla toimia, joihin osallistuu yksi tai useampi jäsenvaltio sekä ainakin yhden tällaisen jäsenvaltion naapurina oleva kolmas maa, mainitun naapurina olevan maan suostumuksella, myös kyseisen kolmannen maan alueella.

Asetuksen (EU) 2016/1624 54 artiklan 4 kohdan mukaan silloin kun Euroopan raja- ja merivartioryhmiä aiotaan lähettää kolmanteen maahan sellaisiin toimiin, joissa ryhmien jäsenillä tulee olemaan täytäntöönpanovaltaa, tai jos muut kolmansissa maissa toteutettavat toimet näin edellyttävät, unioni tekee kyseisen kolmannen maan kanssa asemaa koskevan sopimuksen. Asemaa koskevaan sopimukseen on sisällyttävä kaikki toimien toteuttamisen kannalta tarvittavat seikat. Siinä on erityisesti vahvistettava operaation laajuus, siviili- ja rikosoikeudellinen vastuu sekä ryhmien jäsenten tehtävät ja valtuudet. Asemaa koskevassa sopimuksessa on varmistettava perusoikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen operaatioiden aikana.

Euroopan komissio on neuvoston antamien neuvotteluohjeiden pohjalta neuvotellut Montenegron kanssa asemaa koskevan sopimuksen, jotta voitaisiin luoda oikeudelliset puitteet, jotka mahdollistavat toimintasuunnitelmiin perustuvan välittömän toiminnan silloin, kun tarvitaan nopeaa reagointia. Vaikka Montenegro ei tällä hetkellä ole muuttajien laajalti käyttämä kauttakulkumaa, tilanne saattaa muuttua, kuten on tapahtunut aikaisemmin. Järjestäytyneen rikollisuuden verkostot mukauttavat ihmisalakuljetuksessa käyttämiään reittejä ja menetelmiä nopeasti uusiin olosuhteisiin. Kun asemaa koskeva sopimus on voimassa, Montenegron toimivaltaisilla viranomaisilla ja EU:n jäsenvaltioilla on Euroopan raja- ja merivartioviraston koordinoimina paljon paremmat mahdollisuudet reagoida nopeasti tällaisiin mahdollisiin muutoksiin.

Oheinen ehdotus neuvoston päätökseksi on oikeudellinen väline Euroopan unionin ja Montenegron välisen asemaa koskevan sopimuksen tekemistä varten.

Komissio sai 16. lokakuuta 2017 neuvostolta valtuutuksen aloittaa Montenegron kanssa neuvottelut Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamiin toimiin sovellettavasta asemaa koskevasta sopimuksesta.

Neuvottelut asemaa koskevasta sopimuksesta aloitettiin, ja ne saatiin päätökseen 5. heinäkuuta 2018. Neuvottelut saatetaan lopullisesti päätökseen myöhemmin, kun asemaa koskeva sopimus parafoidaan.

Komissio katsoo, että neuvoston neuvotteluohjeissa asettamat tavoitteet on saavutettu ja että unioni voi hyväksyä asemaa koskevan sopimuksen.

Jäsenvaltioille on tiedotettu ja niitä on kuultu asianomaisessa neuvoston työryhmässä.

¹ EUVL L 251, 16.9.2016, s. 1.

- **Suhde muihin voimassa oleviin kahdenvälisiin sopimuksiin**

Kroatian sisäministeriön ja Montenegron sisäministeriön välinen poliisiyhteistyötä koskeva sopimus tuli voimaan Kroatian osalta 11. marraskuuta 2011 (NN/MU No. 15/2011).

Montenegron ja Euroopan raja- ja merivartioviraston välillä on puolestaan voimassa työjärjestely (jota päivitetään parhaillaan). Siihen sisältyy erityisesti Montenegron toimivaltaisten viranomaisten edustajien säännöllinen osallistuminen tarkkailijoina Euroopan raja- ja merivartioviraston koordinoimiin yhteisiin operaatioihin jäsenvaltioiden alueella.

Montenegron antamien tietojen mukaan sen rajat ylittävä yhteistyö oli etenkin teknisellä tasolla hyvää kaikkien naapurimaiden kanssa ja useissa Serbian, Bosnia ja Hertsegovinan ja Kroatian kanssa käydyissä sopimusneuvotteluissa oli edistytty hyvin. Montenegron, Albanian ja Kosovon* sisäministerien välisellä pöytäkirjalla on perustettu Plaviin yhteinen poliisiyhteistyökeskus, jonka tarkoituksena on edistää rajat ylittävää yhteistyötä rikollisuuden torjumiseksi. Se pyrkii tavoitteeseensa tehostamalla operatiivisten tietojen vaihtoa ja tiivistämällä yhteisten turvallisuustoimien koordinoitua. Yhteinen poliisiyhteistyökeskus avattiin virallisesti 30. toukokuuta 2017.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Euroopan muuttoliikeagenda perustuu neljään pilariin, joista yksi on rajaturvallisuus. Rajaturvallisuus kattaa EU:n ulkorajojen turvallisuuden parantamisen erityisesti siten, että osoitetaan solidaarisuutta niitä jäsenvaltioita kohtaan, jotka sijaitsevat unionin ulkorajoilla, ja tehostetaan rajanylityksiä. Montenegron rajavalvonnan tehostaminen vaikuttaa myönteisesti paitsi Montenegron rajoihin myös EU:n ulkorajoihin. Turvallisuuden parantaminen kaikilla ulkorajoilla on myös Euroopan turvallisuusagendan mukaista.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Tämän neuvoston päätösehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohta ja 79 artiklan 2 kohdan c alakohta yhdessä 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan kanssa.

Asemaa koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin toimesta säädetään nimenomaisesti asetuksen (EU) 2016/1624 54 artiklan 4 kohdassa. Sen mukaan silloin kun Euroopan raja- ja merivartioryhmiä aiotaan lähettää kolmanteen maahan sellaisiin toimiin, joissa ryhmien jäsenillä tulee olemaan täytäntöönpanovaltaa, tai jos muut kolmansissa maissa toteutettavat toimet näin edellyttävät, unionin on tehtävä kyseisen kolmannen maan kanssa asemaa koskeva sopimus.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 3 artiklan 2 kohdan nojalla unionilla on yksinomainen toimivalta tehdä kansainvälinen sopimus, kun sopimuksen tekemisestä on säädetty lainsäätämisyksikössä hyväksytyssä unionin säädöksessä. Asetuksen (EU) 2016/1624 54 artiklan 4 kohdassa säädetään, että Euroopan unioni tekee asemaa koskevan sopimuksen kyseisen kolmannen maan kanssa. Liitteenä oleva sopimus Montenegron kanssa kuuluu näin ollen Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

* Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

Sopimuksen tekeminen edellyttää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan v alakohdan nojalla Euroopan parlamentin hyväksyntää.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Ei sovelleta.

- **Suhteellisuusperiaate**

Koska järjestäytyneen rikollisuuden verkostot ovat nopeita mukauttamaan laittomien muuttajien salakuljetuksessa käyttämiään reittejä ja tapoja, EU:n on osallistuttava Montenegron rajojen valvonnan parantamiseen. Voimassa oleva asemaa koskeva sopimus on tarpeen, jotta Montenegron ja EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat Euroopan raja- ja merivartioviraston koordinoimina reagoida nopeasti tällaisiin mahdollisiin muutoksiin. Sen ansiosta Euroopan raja- ja merivartiovirasto voi lähettää Montenegroon Euroopan raja- ja merivartioryhmiä, jos sinne tulee yhtäkkiä runsaasti laittomia muuttajia.

- **Toimintatavan valinta**

Tämä ehdotus noudattaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan, jossa määrätään, että neuvosto tekee päätökset kansainvälisistä sopimuksista Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan. Olemassa ei ole muuta oikeudellista välinettä, jota voitaisiin käyttää tässä ehdotuksessa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ei sovelleta.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ei sovelleta.

- **Vaikutustenarviointi**

Asemaa koskevan sopimuksen neuvottelemisen ei edellyttänyt vaikutustenarvioinnin tekemistä.

- **Säätelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Koska tämä on uusi sopimus, olemassa olevien välineiden arviointia tai toimivuustarkastuksia ei voitu tehdä.

- **Perusoikeudet**

Asemaa koskevassa sopimuksessa on määräyksiä, joilla varmistetaan niiden henkilöiden perusoikeuksien suojelu, joihin Euroopan raja- ja merivartioviraston koordinoimiin toimiin osallistuvan ryhmän jäsenten toimet vaikuttavat.

Perusoikeuksia koskevia määräyksiä selitetään tarkemmin kohdassa 5 ”Lisätiedot”.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Asemaa koskevasta sopimuksesta ei itsessään aiheudu rahoitusvaikutuksia. Sen sijaan Euroopan raja- ja merivartioryhmien varsinainen lähettäminen toimintasuunnitelman ja siihen liittyvän avustussopimuksen perusteella aiheuttaa kustannuksia, jotka katetaan Euroopan raja- ja merivartiostalon talousarviosta. Asemaa koskevan sopimuksen mukaiset tulevat operaatiot rahoitetaan Euroopan raja- ja merivartiostalon omista varoista.

Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annettuun asetusehdotukseen liitettyssä rahoitusselvityksessä Euroopan raja- ja merivartiostalon kustannuksista arvioitiin, että kolmansien maiden kanssa tehtävän tehostetun yhteistyön (mukaan lukien mahdolliset yhteiset operaatiot naapurimaiden kanssa) kustannukset ovat vuosina 2017–2020 keskimäärin 6,090 miljoonaa euroa vuodessa.

1.1. 5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Komissio huolehtii asemaa koskevan sopimuksen täytäntöönpanon asianmukaisesta seurannasta.

Montenegro ja Euroopan raja- ja merivartiostalo arvioivat yhdessä kunkin yhteisen operaation tai nopean rajaintervention.

Erityisesti Euroopan raja- ja merivartiostalon, Montenegron ja tiettyyn toimeen osallistuvien jäsenvaltioiden on laadittava kunkin toimen päättyessä kertomus sopimuksen määräysten soveltamisesta, myös henkilötietojen käsittelyn osalta.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Sopimuksen soveltamisala

Sopimuksen mukaan Euroopan raja- ja merivartiostalo, jäljempänä ’virasto’, voi lähettää Euroopan raja- ja merivartioryhmiä, joilla on täytäntöönpanovaltaa, Montenegroon toteuttamaan yhteisiä operaatioita, nopeita rajainterventioita ja palautusoperaatioita.

Euroopan raja- ja merivartioryhmiä voidaan lähettää Montenegroon ainoastaan EU:n ulkorajoihin rajoittuville alueille, ja ryhmän jäsenillä on täytäntöönpanovaltaa kyseisillä Montenegron alueilla toimintasuunnitelman mukaisesti.

Sopimus tai mikään osapuolten sen täytäntöönpanemiseksi toteuttama tai niiden puolesta tässä tarkoituksessa toteutettu toimenpide, mukaan lukien toimintasuunnitelmien laatiminen tai osallistuminen rajat ylittäviin operaatioihin, ei vaikuta kansainväliseen oikeuteen perustuvaan Montenegron alueen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueiden asemaan tai rajaamiseen.

Toimen käynnistäminen

Virasto voi ehdottaa toimen käynnistämistä. Montenegron toimivaltaiset viranomaiset voivat pyytää virastoa harkitsemaan toimen käynnistämistä. Toimen toteuttaminen edellyttää Montenegron toimivaltaisten viranomaisten ja viraston suostumusta.

Toimintasuunnitelma

Viraston ja Montenegron on sovittava toimintasuunnitelmasta ennen jokaista yhteistä operaatiota tai nopeaa rajainterventiota. Toimintasuunnitelmalle on saatava myös toiminta-alueeseen rajoittuvien jäsenvaltioiden hyväksyntä.

Suunnitelmassa esitetään yksityiskohtaisesti yhteisen operaation tai nopean rajaintervention järjestelyihin ja menettelyihin liittyvät seikat, mukaan lukien tilannekuvaus ja -arvio, operatiivinen tavoite ja päämäärät, toimintakonsepti, käytettävän teknisen kaluston tyyppi, toteuttamissuunnitelma, yhteistyö muiden kolmansien maiden, muiden unionin virastojen ja elinten tai kansainvälisten järjestöjen kanssa, perusoikeuksia, myös henkilötietojen suojaa, koskevat määräykset, koordinointi-, komento-, valvonta-, viestintä- ja raportointirakenne, organisatoriset järjestelyt ja logistiikka sekä yhteisen operaation tai nopean rajaintervention arviointi ja sen rahoitusta koskevat seikat. Yhteisen operaation tai nopean rajaintervention arvioinnin tekevät Montenegro ja virasto yhdessä.

Ryhmän jäsenten tehtävät ja valtuudet

Ryhmällä on yleensä valtuudet hoitaa rajavalvonnan ja palautusoperaatioiden edellyttämiä tehtäviä ja käyttää niiden edellyttämää täytäntöönpanovaltaa. Ne noudattavat Montenegron säädöksiä ja määräyksiä.

Ryhmät toimivat Montenegron alueella ainoastaan Montenegron rajavartioiden tai muun asiaankuuluvan henkilöstön ohjeiden mukaisesti ja heidän läsnä ollessaan. Montenegro voi poikkeuksellisesti valtuuttaa ryhmän jäseniä toimimaan puolestaan.

Ryhmän jäsenten on käytettävä tarpeen mukaan omia virkapukujaan ja näkyvää henkilötunnistetta ja liitettävä virkapukuunsa sininen käsivarsinauha, jossa on Euroopan unionin ja viraston tunnukset. Heidän on lisäksi pidettävä mukanaan valtuuskirjaa, jotta Montenegron viranomaiset voivat tunnistaa heidät helposti.

Ryhmän jäsenet voivat kantaa virka-asetta, ammuksia ja varusteita oman jäsenvaltionsa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Montenegron viranomaiset ilmoittavat etukäteen virastolle sallitut virka-aseet, ammukset ja varusteet sekä niiden käyttöön liittyvät ehdot.

Ryhmän jäsenet voivat käyttää voimaa, mukaan lukien virka-aseita, ammuksia ja varusteita, oman jäsenvaltionsa ja Montenegron viranomaisten suostumuksella, Montenegron rajavartioiden tai muun asiaankuuluvan henkilöstön läsnä ollessa ja Montenegron lainsäädännön mukaisesti. Montenegron viranomaiset voivat sallia ryhmän jäsenten voimankäytön, vaikka Montenegron rajavartijoita ei olisi paikalla.

Montenegro voi valtuuttaa ryhmän jäsenet käyttämään kansallisia tietokantojaan, jos se on tarpeen toimintasuunnitelmassa esitettyjen operatiivisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Ennen ryhmän jäsenten lähettämistä Montenegron viranomaiset ilmoittavat virastolle kansallisista tietokannoista, joita voidaan käyttää Montenegron kansallisen tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Toimen keskeyttäminen ja lopettaminen

Sekä virasto että Montenegron viranomaiset voivat keskeyttää tai lopettaa toimen, jos ne katsovat, että toinen osapuoli ei noudata sopimuksen tai toimintasuunnitelman määräyksiä.

Ryhmän jäsenten erioikeudet ja vapaudet

Ryhmän jäsenillä on rikosoikeudellinen koskemattomuus Montenegrossa kaikkien toimenpiteiden osalta, jotka toteutetaan virkatehtäviä hoidettaessa, mutta koskemattomuus ei koske tekoja, jotka eivät liity virkatehtävien hoitamiseen.

Toimintasuunnitelmassa määritetään yksityiskohtaisesti toimet, joita rikosoikeudellinen koskemattomuus Montenegrossa koskee.

Jos ryhmän jäsenen väitetään syylistyneen rikokseen, viraston pääjohtaja antaa ennen oikeudenkäynnin vireillepanoa Montenegron toimivaltaisille oikeusviranomaisille lausunnon siitä, toteutettiinko kyseinen toimenpide virkatehtäviä hoidettaessa vai ei. Viraston pääjohtaja tekee päätöksensä tarkasteltuaan huolellisesti lausuntoja, joita kyseisen rajavartijan tai muun asiaankuuluvan henkilöstön jäsenen lähettäneen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen sekä Montenegron toimivaltaiset viranomaiset ovat mahdollisesti antaneet. Viraston pääjohtajan lausunto sitoo Montenegron toimivaltaisia viranomaisia.

Ryhmän jäsenille myönnetyt erioikeudet ja rikosoikeudellinen koskemattomuus Montenegrossa eivät vapauta heitä kotijäsenvaltion lainkäyttövallasta.

Samankaltaista menettelyä sovelletaan ryhmän jäsenten siviili- ja hallinto-oikeudelliseen vastuuseen.

Kyseisen rajavartijan tai muun asiaankuuluvan henkilöstön jäsenen lähettänyt jäsenvaltio voi poistaa ryhmän jäsenten rikos-, siviili- ja hallinto-oikeudellisen koskemattomuuden Montenegrossa. Poistamisen on aina oltava nimenomainen.

Ryhmän jäseniltä, jotka ovat todistajia, voidaan vaatia todistajanlausuntoa Montenegron menettelysäännösten mukaisesti.

Sopimuksessa määrätään vahinkojen korvausmekanismista. Korvausmekanismi perustuu eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen (EU) 2016/1624 42 artiklaan. Jos vahingon aiheuttaa ryhmän jäsen virkatehtäviä hoitaessaan, vastuu vahingosta on Montenegrolla. Jos vahinko johtuu osallistuvan jäsenvaltion lähettämän ryhmän jäsenen törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisesta väärinkäytöksestä, johon tämä on syylistynyt virkatehtäviä hoitaessaan, tai jos toimenpide ei liity virkatehtävien hoitamiseen, Montenegro voi pyytää viraston pääjohtajan kautta, että kyseinen osallistuva jäsenvaltio korvaa vahingon. Jos vahingon on aiheuttanut viraston henkilöstön jäsen, Montenegro voi pyytää virastoa maksamaan korvaukset.

Ryhmän jäseniä kohtaan ei saa ryhtyä minkäänlaisiin täytäntöönpanotoimiin, paitsi jos heitä vastaan nostetaan siviilioikeudellinen kanne, joka ei liity heidän virkatehtäviinsä.

Ryhmän jäsenten omaisuuteen, joka on välttämätön virkatehtävien hoitamiseksi, ei saa kohdistaa takavarikkoa. Siviilioikeudellisessa menettelyssä ryhmän jäsenten henkilökohtaista vapautta ei saa rajoittaa eikä heihin saa kohdistaa mitään muita pakkokeinoja.

Ryhmän jäsenet on vapautettu Montenegrossa mahdollisesti voimassa olevista sosiaaliturvamääräyksistä viraston hyväksi suoritettujen palvelujen osalta. Heidät on vapautettu myös kaikista Montenegrossa kannettavista veroista viraston tai oman jäsenvaltion heille maksamien palkkojen ja palkkioiden sekä kaikkien Montenegron ulkopuolelta saatujen tulojen osalta.

Montenegron viranomaiset sallivat ryhmän jäsenten henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden maahantuonnin ja maastaviennin ja vapauttavat ne kaikista tulleista, veroista ja muista vastaavista maksuista, lukuun ottamatta tällaisten tavaroiden varastoinnista, kuljetuksista ja vastaavista palveluista perittäviä maksuja.

Ryhmän jäsenten henkilökohtaiset matkatavarat voidaan tarkastaa ainoastaan siinä tapauksessa, että on perusteltuja epäilyksiä siitä, että niissä on muita kuin ryhmän jäsenten henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuja tavaroita taikka tavaroita, joiden maahantuonti tai maastavienti on lailla kielletty tai jotka ovat Montenegron karanteenimääräysten alaisia.

Henkilökohtaisten matkatavaroiden tarkastus saadaan suorittaa vain ryhmän asianomaisen jäsenen (asianomaisten jäsenten) tai viraston valtuutetun edustajan läsnä ollessa.

Ryhmän jäsenten asiakirjat, kirjeenvaihto ja omaisuus ovat loukkaamattomat, lukuun ottamatta täytäntöönpanotoimenpiteiden toteuttamista.

Valtuuskirja

Virasto antaa yhteistyössä Montenegron kanssa ryhmän kullekin jäsenelle valtuuskirjan, jonka avulla hän voi todistaa henkilöllisyytensä Montenegron viranomaisille. Valtuuskirja osoittaa, että sen haltijalla on oikeus hoitaa sopimuksen ja toimintasuunnitelman mukaisia tehtäviä ja käyttää niissä tarkoitettuja valtuuksia. Valtuuskirja yhdessä voimassa olevan matkustusasiakirjan kanssa antaa ryhmän jäsenelle oikeuden päästä Montenegroon ilman viisumia tai ennakkolupaa.

Perusoikeudet

Ryhmän jäsenten on tehtäviään hoitaessaan ja valtuuksiaan käyttäessään kunnioitettava täysimääräisesti perusoikeuksia ja -vapauksia, joihin kuuluu pääsy turvapaikkamenettelyjen piiriin, ihmisarvo, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kieltä, oikeus vapauteen, palauttamiskiellon periaate ja joukkokarkotusten kieltä, lapsen oikeudet ja oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta. He eivät saa syrjiä ketään mielivaltaisesti millään perusteella, kuten sukupuolen, rodun, etnisen alkuperän, uskonnon, vakaumuksen, vammaisuuden, iän, seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin perusteella. Kaikkien toimenpiteiden, jotka heikentävät kyseisiä perusoikeuksia ja -vapauksia, on oltava oikeassa suhteessa tällaisille toimenpiteille asetettuihin tavoitteisiin nähden, ja niiden yhteydessä on noudatettava keskeisiltä osin näitä perusoikeuksia ja -vapauksia.

Kummallakin osapuolella on oltava valitusmekanismi sellaisten väitteiden käsittelemiseksi, joiden mukaan niiden henkilöstö on loukannut perusoikeuksia. Virasto on ottanut käyttöön eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen (EU) 2016/1624 72 artiklassa tarkoitetun valitusmekanismin, joten se täyttää tämän vaatimuksen. Montenegrossa tällaisia väitteitä voisi käsitellä oikeusasiamies, paitsi jos Montenegron viranomaiset päättävät ottaa käyttöön mekanismin, jonka tehtävänä on nimenomaan käsitellä tämän sopimuksen nojalla tehtyjä valituksia.

Henkilötietojen käsittely

Ryhmän jäsenet käsittelevät henkilötietoja silloin, kun se on tarpeen heille osoitettujen tehtävien hoitamiseksi ja heille annettujen valtuuksien käyttämiseksi, ja he käsittelevät näitä tietoja virastoon ja EU:n jäsenvaltioihin sovellettavien sääntöjen mukaisesti. Montenegron viranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan sen kansallista lainsäädäntöä.

Virasto, osallistuvat jäsenvaltiot ja Montenegron viranomaiset laativat kunkin toimen päättyessä yhteisen kertomuksen ryhmän jäsenten suorittamasta henkilötietojen käsittelystä. Kertomus toimitetaan viraston perusoikeusvastaavalle ja tietosuojavastaavalle. He raportoivat viraston pääjohtajalle.

Riidat ja sopimuksen tulkinta

Kaikki sopimuksen soveltamiseen liittyvät asiat käsitellään yhdessä Montenegron toimivaltaisten viranomaisten ja viraston edustajien kesken, ja virasto kuulee yhtä tai useampaa Montenegron naapurina olevaa jäsenvaltiota.

Jos ratkaisuun ei päästä aikaisemmassa vaiheessa, sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat ratkaistaan yksinomaan Montenegron ja Euroopan komission välisin neuvotteluin, ja komissio kuulee mitä tahansa Montenegron naapurina olevaa jäsenvaltiota.

Sopimuksen täytäntöönpanosta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset

Montenegrossa sopimuksen täytäntöönpanosta vastaa sisäministeriö. Euroopan unionissa toimivaltainen viranomainen on Euroopan raja- ja merivartiovirasto.

Yhteinen julistus

Molemmat osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että pidättäytyminen toteuttamasta toimenpiteitä, jotka olisivat omiaan vaarantamaan vastaanottavan valtion toimivaltaisten viranomaisten mahdolliset myöhemmät syytetoimet ryhmän jäsentä vastaan, kattaa pidättäytymisen toteuttamasta toimenpiteitä, joilla helpotettaisiin aktiivisesti kyseisen ryhmän jäsenen paluuta Montenegrossa sijaitsevista eurooppalaisen raja- ja merivartioston toimitiloista kotijäsenvaltioonsa odottaessa viraston pääjohtajan lausuntoa.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS**Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskevan Euroopan unionin ja Montenegron välisen asemaa koskevan sopimuksen tekemisestä unionin puolesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohdan ja 79 artiklan 2 kohdan c alakohdan yhdessä sen 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin hyväksynnän²,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1624³ 54 artiklan 4 kohdan mukaan silloin kun Euroopan raja- ja merivartioryhmiä aiotaan lähettää kolmanteen maahan sellaisiin toimiin, joissa ryhmien jäsenillä tulee olemaan täytöntöönpanovaltaa, tai jos muut kolmansissa maissa toteutettavat toimet näin edellyttävät, unioni tekee kyseisen kolmannen maan kanssa asemaa koskevan sopimuksen. Asemaa koskevaan sopimukseen on sisällyttävä kaikki toimien toteuttamisen kannalta tarvittavat seikat.
- (2) Neuvoston [...] antaman päätöksen 2018/XXX mukaisesti [...] allekirjoitti [...] Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskevan Euroopan unionin ja Montenegron välisen asemaa koskevan sopimuksen, jäljempänä 'sopimus', sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen myöhemmin.
- (3) Sopimuksen nojalla Euroopan raja- ja merivartioryhmiä voidaan lähettää toimintasuunnitelman mukaisesti nopeasti Montenegron alueelle, jossa muuttovirrat ovat siirtymässä kohti rannikkoreittiä, auttamaan ulkorajojen rajaturvallisuuden ylläpitämisessä ja laittomien muuttajien salakuljetuksen torjunnassa.
- (4) Tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu neuvoston päätöksen 2000/365/EY⁴ mukaisesti. Yhdistynyt kuningaskunta ei sen vuoksi osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen,

² EUVL C [...], [...], s. [...].

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1624, annettu 14 päivänä syyskuuta 2016, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 863/2007, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta (EUVL L 251, 16.9.2016, s. 1).

⁴ Neuvoston päätös 2000/365/EY, tehty 29 päivänä toukokuuta 2000, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännösten määräyksiin (EYVL L 131, 1.6.2000, s. 43).

päätös ei sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa eikä sitä sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

- (5) Tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu neuvoston päätöksen 2002/192/EY⁵ mukaisesti. Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin.
- (6) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (7) Sen vuoksi asemaa koskeva sopimus olisi hyväksyttävä Euroopan unionin puolesta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään unionin puolesta Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskeva Euroopan unionin ja Montenegron välinen asemaa koskeva sopimus, jäljempänä 'sopimus'.

Sopimuksen teksti on liitetty tähän päätökseen.

2 artikla

Neuvoston puheenjohtaja nimeää henkilön, jolla on valtuudet antaa Euroopan unionin puolesta sopimuksen 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus, jolla Euroopan unioni ilmaisee sitoutuvansa noudattamaan sopimusta.

3 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

⁵ Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20).